

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Експертиза дорогоцінних металів, коштовного каміння та культурних цінностей»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Товарознавство і комерційна діяльність»
Спеціальність	D7 Торгівля
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Гнітій Надія Володимирівна

старший викладач кафедри товарознавства,
біотехнології, експертизи та митної справи

Контактний телефон	+38-066-771-20-32
Електронна адреса	nadyagnitiy@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tpt.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою опанування методологічних основ товарознавчої експертизи дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння і культурних цінностей, вивчення нормативного та законодавчого регулювання питань з контролю якості, сертифікації, атестації, оцінювання та прогнозування їх вартості.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 12 год., практичні заняття 28 год., самостійна робота 110 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; тематичне тестування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: (ПМК) залік
Базові знання	Наявність знань з навчальних дисциплін: Методи хімічного аналізу; Експертиза нехарчової продукції; Основи екології та безпеки товарів
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
РН01. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності. РН02. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва та торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення. РН03. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети. РН05. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі. РН08. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень. РН10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких та торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.	ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі. СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності. СК 7. Здатність розробляти та приймати рішення, спрямовані на проведення експертної діяльності та впровадження систем управління якістю та безпечністю

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Експертиза дорогоцінних металів та коштовного каміння		
Тема 1. Експертиза дорогоцінних металів та виробів із них	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 2. Елементи морфології та кристалооптики мінералів	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 3. Фізичні властивості та оброблення коштовного каміння	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 4. Систематична	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
гемологія коштовних каменів мінерального походження	занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 5. Систематична гемологія дорогоцінних каменів органогенного походження	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування Виконання реферату за Модулем 1
Модуль 2. Експертиза культурних цінностей		
Тема 6. Живопис на полотні та на дерев'яній основі	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 7. Графіка	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 8. Старовинні книги, рукописи, документи	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 9. Декоративно-ужиткове мистецтво	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 10. Музичні смичкові інструменти	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 11. Поштові марки	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування
Тема 12. Ордени, медалі, нагрудні знаки та грошові знаки. Пам'ятні	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
та ювілейні монети		
Тема 13. Митний контроль за переміщенням культурних цінностей через митний кордон України	Відвідування занять; контрольне опитування; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування поточна модульна робота	Самостійний конспект з окремих питань теми; виконання навчальних завдань з ДК; рішення ситуаційних завдань; тематичне тестування Виконання реферату за Модулем 2

Інформаційні джерела

1. Білецький В. С. Дорогоцінне каміння. Дорогоцінні метали / В. С. Білецький. – Донецьк : «Донбас», 2007. – 254 с.
2. Калашникова О. Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей : підручник / О.Л. Калашнікова. – Київ: Знання, 2016. – 479 с.
3. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними : Закон України // від 18 листопада 1997 року N 637/97-ВР (Із змінам і доповненнями, внесеними Законами України таборували від 3 лютого 2018 року N1416-IV).
4. Зрезарцев М. П. Товарознавство непродовольчих товарів : навч. посіб. : РМО і НУ / М. П. Зрезарцев, В. М. Зрезарцев, В. П. Параніч. – Київ: ЦУЛ, 2019. – 328.
5. Оснач О. Ф. Товарознавство. Промислове обладнання, прилади, інструменти : навч. посіб. / О. Ф. Оснач. Київ: ЦНЛ, 2017. – 304 с
6. Власова А. В. Основи товарознавства непродовольчих товарів: навч. посіб. : РМО і НУ / А. В. Власова. – Київ: ЦНЛ, 2021. – 2008 с.
7. Малярчук О. М. Особливості судово-товарознавчої експертизи ювелірних виробів / О. М. Малярчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага – Ужгород, 2024. – Т. 4. Вип. 84. – С. 99-104 . - Бібліогр.: 103-104 с. (10 назв). URL <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/312245/303278>
8. <https://inconsulting.com.ua/en/examination-of-antiques/import-and-export-of-cultural-property.html>
9. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1039&context=historydiss>
10. <https://www.studyiq.com/articles/precious-metals-and-gems/>
11. <https://adilet.zan.kz/eng/docs/Z1600000444>
12. <https://www.gemsociety.org/article/jewelry-metals-overview/>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійні презентації, програмний засіб «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.
3. Дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ:
<http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1337>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид

діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагиату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта): <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidsumkontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): виконання навчальних завдань (зараховано / не зараховано); реферат (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	30
Модуль 2 (теми 6-13): виконання навчальних завдань (зараховано / не зараховано); реферат (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	30

Підсумкове тестування	40
Разом (ПМК)	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	Участь у науковому гуртку	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни